

阿里斯托芬

阿卡奈人 骑士

阿里斯托芬

阿卡奈人 骑士

罗念生 译

世纪出版 上海人民出版社

图书在版编目(CIP)数据

阿卡奈人·骑士/(古希腊)阿里斯托芬著.

罗念生译. —上海:上海人民出版社,2006

(日知古典)

ISBN 7-208-06091-6

I. 阿... II. ①阿... ②罗... III. 喜剧—剧本—

作品集—古希腊—希、汉 IV. I545.32

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2006)第 009785 号

出品人 施宏俊

责任编辑 方 已 何晓涛

装帧设计 王小阳

阿卡奈人 骑士

[古希腊]阿里斯托芬 著

罗念生 译

出 版 世纪出版 上海人民出版社

(200001 上海福建中路 193 号 www.cwen.cc)

出 品 世纪出版股份有限公司 北京世纪文景文化传播有限公司

(100027 北京朝阳区幸福一村甲 55 号 4 层)

发 行 世纪出版股份有限公司发行中心

印 刷 北京中科印刷有限公司

开 本 889 × 1194 毫米 1/32

印 张 7.25

插 页 3

字 数 133,000

版 次 2006 年 4 月第 1 版

印 次 2006 年 4 月第 1 次印刷

ISBN 7-208-06091-6/I·274

定 价 29.00 元

北京世纪文景文化传播有限公司 出品

目 录

- 1 编者序
- 3 阿卡奈人
- 105 骑士
- 216 专名索引

编者序

阿里斯托芬（约公元前 446 年—前 385 年），雅典旧喜剧代表诗人，创作剧目凡四十余部，现存十一部。阿里斯托芬一生亲历了伯里克利治下的辉煌、伯罗奔尼撒战争的内乱以及雅典由盛而衰的全过程；其剧作取向鲜明，充满着对时势辛辣的嘲讽与抨击，生动再现出诗人对公元前五世纪中期到公元前四世纪初雅典民主政治与文化思潮的反思。

在阿里斯托芬的传世剧目中，《阿卡奈人》是其早期创作的喜剧，于公元前 425 年上演，在狄奥尼索斯酒神节的喜剧比赛上赢得头奖。该剧中的主人公狄开俄波利斯由于不堪连年的战事，擅自与斯巴达人签订了休战和约。结果，这位诚实的阿提刻农民遭到阿卡奈人的斥责。《阿卡奈人》一剧反映出阿提刻农民对战乱的无奈以及对和平的渴望。在公元前 424 年上演的《骑士》中，阿里斯托芬则把矛头直指激进的民主派首领克勒翁，以至于无人敢出演影射克勒翁的角色——鞣皮工。据说，诗人当年亲自登台，首次饰演了自己笔下的人物，并获得头奖。阿里斯托芬的此类喜剧开创了欧洲反战文学的先河。

本卷收录的《阿卡奈人》与《骑士》系著名古典学家罗念生先生的译作，采自人民文学出版社出版的《阿里斯托芬喜

编者序

剧集》（1954 年版）。除因排版致误外，对照本基本上保留了译作的原貌。

张 强

乙酉岁末记于长春

阿卡奈人

这剧本根据罗泽斯 (B. B. Rogers) 编订的《阿里斯托芬的喜剧》
(*The Comedies of Aristophanes*, George Bell and Sons, London, 1910) 第
一卷第一部喜剧《阿卡奈人》(*Acharneis*) 译出。

ΑΧΑΡΝΕΙΣ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ

ΚΗΡΥΞ

ΑΜΦΙΘΕΟΣ

ΠΡΕΣΒΕΙΣ

ΨΕΥΔΑΡΤΑΒΑΣ

ΘΕΩΡΟΣ

ΧΟΡΟΣ ΑΧΑΡΝΕΩΝ

ΓΥΝΗ Δικαιοπόλιδος

ΘΥΓΑΤΗΡ Δικαιοπόλιδος

ΚΗΦΙΣΟΦΩΝ θεράπων Εuryπίδου

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΛΑΜΑΧΟΣ

ΜΕΓΑΡΕΥΣ

ΚΟΡΑ Α καὶ Β θυγατέρε τοῦ Μεγαρέως

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ΒΟΙΩΤΟΣ

ΝΙΚΑΡΧΟΣ

ΘΕΡΑΠΩΝ Λαμάχου

ΓΕΩΡΓΟΣ

ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΣ

ΑΓΓΕΛΟΙ

阿卡奈人

人物

狄开俄波利斯——阿提刻农人。^[1]

传令官

阿菲忒俄斯——雅典人。

使节——自波斯归来的使节。

修达塔巴斯——波斯贵族。

忒俄洛斯——自特刺刺归来的使节。

歌队——由二十四個阿卡奈人组成。^[2]

妇人——狄开俄波利斯的妻子。

少女——狄开俄波利斯的女儿。

刻菲索丰——欧里庇得斯的仆人。

欧里庇得斯——雅典三大悲剧诗人之一。

拉马科斯——雅典军官。

墨伽拉人^[3]

女孩甲——墨伽拉人的女儿。

女孩乙——墨伽拉人的女儿。

告密人

玻俄提亚人^[4]

尼卡科斯——告密人。

仆人——拉马科斯的仆人。

得刻忒斯——阿提刻农人。

伴郎

报信人

ΑΧΑΡΝΕΙΣ

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ. Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἑμαυτοῦ καρδίαν,
 ἦσθην δὲ βαίᾶ· πάνυ δὲ βαίᾶ· τέτταρα·
 ἃ δ' ὠδυνήθην, ψαμμακοσιογάργαρα.
 φέρ' ἴδω, τί δ' ἦσθην ἄξιον χαιρηδόνοιο;
 ἐγὼ δ' ἐφ' ᾧ γε τὸ κέαρ εὐφράνθην ἰδὼν,
 τοῖς πέντε ταλάντοις οἷς Κλέων ἐξήμεσεν.
 ταῦθ' ὥς ἐγανώθην, καὶ φιλῶ τοὺς ἱππέας
 8 διὰ τοῦτο τοῦργον· ἄξιον γὰρ Ἑλλάδι.
 ἀλλ' ὠδυνήθην ἕτερον αὖ τραγωδικόν,
 ὅτε δὴ ἔκεχ' ἡν προσδοκῶν τὸν Αἰσχύλον,
 ὁ δ' ἀνείπεν, "εἴσαγ', ᾧ Θέογι, τὸν χορόν."
 πῶς τοῦτ' ἔσεισέ μου, δοκεῖς, τὴν καρδίαν;
 ἀλλ' ἕτερον ἦσθην, ἡνίκ' ἐπὶ Μόσχῳ ποτὲ
 Δεξιθέος εἰσῆλθ' ἄσόμενος Βοιωτίῳ.
 τῆτες δ' ἀπέθανον καὶ διεστράφην ἰδὼν,
 16 ὅτε δὴ παρέκυψε Χαῖρις ἐπὶ τὸν ὄρθιον.
 ἀλλ' οὐδεπώποτ' ἐξ ὅτου ἔγω γ' ῥύπτομαι
 οὕτως ἐδήχθην ὑπὸ κονίας τὰς ὀφρὺς
 ὥς νῦν, ὅπότε οὕσης κυρίας ἐκκλησίας
 ἐωθινῆς ἔρημος ἢ πνύξ αὐτῇ.
 οἱ δ' ἐν ἀγορᾷ λαλοῦσι, κἄνω καὶ κάτω
 τὸ σχοινίον φεύγουσι τὸ μεμιλτωμένον
 οὐδ' οἱ πρυτάνεις ἤκουσιν, ἀλλ' ἄωριαν
 ἤκοντες, εἴτα δ' ὥσπιόνται πῶς δοκεῖς
 ἐλθόντες ἀλλήλοισι περὶ πρώτου ξύλου,
 ἀθρόοι καταρρέοντες· εἰρήνη δ' ὅπως
 27 ἔσται προτιμῶς οὐδέν· ᾧ πόλις, πόλις.
 ἐγὼ δ' αἰὲν πρῶτιστος εἰς ἐκκλησίαν
 νοστῶν κάθημαι· κἄτ' ἐπειδὴν ᾧ μόνος,
 στένω, κέχηνα, σκορδινῶμαι, πέρδομαι,
 ἀπορῶ, γράφω, παρατίλλομαι, λογίζομαι,
 ἀποβλέπων ἐς τὸν ἀγρὸν, εἰρήνης ἐρῶν,
 στυγῶν μὲν ἄστυ, τὸν δ' ἐμὸν δῆμον ποθῶν,
 ὃς οὐδεπώποτ' εἶπεν, ἄνθρακας πρίω,

狄开俄波利斯 当今多少事伤了我的心！快意事少得很，少得厉害，只有三四件；痛心事可真像海滩上的沙子数不清！让我想想看，有什么令我痛快的，值得我高兴的？嗨，我想起有一样东西我一看见就开心，那就是克勒翁吐出来的五个金元宝！这事情可叫我乐了，为此我真爱那些骑士——“无愧于希腊”！^[3]

8

但是，我又遭受到一次“悲剧的”痛苦，那一天我正在张着嘴一心等着看埃斯库罗斯的戏呢，想不到司仪人忽然宣告说：“忒俄格尼斯，把你的歌队引进来！”^[6]你可以想见这一下把我的心都凉了大半截！好在另外一件事倒也叫我开心，那就是莫斯科斯滚下场后，得西忒俄斯进来唱他的玻俄提亚歌曲。^[7]今年可受罪啊，开里斯偏偏扭出来吹他的战歌怪调，害得我直摇头，差点儿扭断了脖子。^[8]

16

这还罢了，自从我破题儿第一遭洗脸以来，从没有像今天这样伤了我的——汗毛！^[9]说正经话：我们定好了今天开公民朝会，而且早已经到时候了，这个会场却还是空空如也。^[10]大家还在市场里谈天，踮来踮去，躲避那条涂着赭石粉的赶人索。^[11]连那些主席官都还没有到呢！等他们姗姗来迟的时候，你可难以想像他们会怎样一拥而下，乱撞一气，抢坐前排的凳子！^[12]至于讲和一事，他们却全然不理睬。城邦呀城邦！

27

我可总是头一个到场，就像这样子坐了这个位子；一个人坐好了以后，只好自个儿叹叹气、放放屁、打打哈欠、伸伸懒腰、转过来、转过去、画画符、拔拔鼻毛、算算数目、想望着田园、想望着和平。我厌恶这种城市，思念我的乡村，那儿从来也不叫：“买木炭啊！”“买醋啊！”

7

ΑΧΑΡΝΕΙΣ

οὐκ ὄξος, οὐκ ἔλαιον, οὐδ' ἦδει πρίω,
 36 ἀλλ' αὐτὸς ἔφερε πάντα χῶ πρίων ἀπήν.
 νῦν οὖν ἀτεχνῶς ἦκω παρσκευασμένος
 βοᾶν, ὑποκρούειν, λοιδορεῖν τοὺς ῥήτορας,
 39 ἐάν τις ἄλλο πλὴν περὶ εἰρήνης λέγῃ.
 ἀλλ' οἱ πρυτάνεις γὰρ οὐτοῖι μεσημβρινοί.
 οὐκ ἠγόρευον; τοῦτ' ἐκεῖν' οὐγὰρ 'λεγον'.
 42 εἰς τὴν προεδρίαν πᾶς ἀνὴρ ὥστίζεται.

ΚΗΡΥΞ. πάριτ' εἰς τὸ πρόσθεν,
 πάριθ', ὡς ἂν ἐντὸς ᾗτε τοῦ καθάρματος.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ. ἤδη τις εἶπε;

ΚΗΡ. τίς ἀγορεύειν βούλεται;

AM. Εγώ.

KHP. τίς ὧν;

AM. Ἀμφίθεος.

KHP. οὐκ ἄνθρωπος;

AM. o'v.

54 ἄλλ' ἀθάνατος. ὁ γὰρ Ἀμφίθεος Δῆμητρος ἦν
 καὶ Τριπτολέμων· τούτου δὲ Κελεὸς γίγνεται·
 γαμῇ δὲ Κελεὸς Φαιναρέτην τήτην ἐμήν,
 ἐξ ἧς Λυκῖνος ἐγένετ'· ἐκ τούτου δ' ἐγὼ
 ἀθάνατός εἰμ'· ἐμοὶ δ' ἐπέτρεψαν οἱ θεοὶ
 σπονδὰς ποιεῖσθαι πρὸς Λακεδαιμονίους μόνῳ.
 ἄλλ' ἀθάνατος ὦν, ὦνδρες, ἐφόδι' οὐκ ἔχω·
 οὐ γὰρ διδόασιν οἱ πρυτάνεις.

ΚΗΡ. οἱ τοξόται.

ΑΜ. ὦ Τριπτόλεμε καὶ Κελεέ, περιόψεσθέ με;

ΔΙ. ὦνδρες πρυτάνεις, ἀδικοῦτε τὴν ἐκκλησίαν
τὸν ἄνδρ' ἀπάγοντες, ὅστις ἡμῖν ἤθελε
σπονδὰς ποιῆσαι καὶ κρεμάσαι τὰς ἀσπίδας.

ΚΗΡ. κάθησο σίγα.

ΔΙ. μὰ τὸν Ἀπόλλω ἄγω μὲν οὔ,

“买油啊！”从来不懂得这个“买”字，什么都出产，应有尽有的，就没有这种“‘妈’呀”“‘妈’呀”的怪叫。 36

因此我这次完全准备好，要求吵闹、来打岔、来痛骂那些讲话的人，如果他们只谈别的，不谈和平。 39

但是我们的主席官，这些原来倒是赶中午的主席官，终于到了！我不是说过吗？你看，大家都一窝蜂挤到前排的座位去。 42

传令官 向前、向前，进到清静界里来！^[13]

阿菲忒俄斯 已经有人讲过话没有？

传令官 有谁要讲话？^[14]

阿菲忒俄斯 我。

传令官 你是谁？

阿菲忒俄斯 阿菲忒俄斯。

传令官 你不是凡人吧？^[15]

阿菲忒俄斯 不是，是一位不死的神：因为我的曾祖父阿菲忒俄斯是得墨忒耳和里托勒摩斯之子，他生了刻勒俄斯；刻勒俄斯娶我的祖母淮娜瑞忒，生了吕喀诺斯；我是吕喀诺斯所生，所以是一位不死的神。^[16]神们托付我独自去同斯巴达人议和。但是，诸位啊，我虽是一位神，却缺少盘缠，因为这些主席官不肯发给我。 54

传令官 弓手们！

阿菲忒俄斯 里托勒摩斯和刻勒俄斯啊，你们竟不来救救吗？

狄开俄波利斯 你们这些主席啊，你们把这个人拖出去就是侮辱了公民大会，他倒无非想为我们议和约，息干戈呀。

传令官 坐下去，闭住你的嘴！

狄开俄波利斯 凭阿波罗起誓，^[17]我才不呢，除非是你们提出

ΑΧΑΡΝΕΙΣ

- 60 ἦν μὴ περὶ εἰρήνης γε πρυτανεύσητέ μοι.
ΚΗΡ. οἱ πρέσβεις οἱ παρὰ βασιλέως.
ΔΙ. ποίου βασιλέως; ἄχθομαι ἔγὼ πρέσβεσι
καὶ τοῖς ταῷσι τοῖς τ' ἀλαζονεύμασιν.
ΚΗΡ. σίγα.
- 64 **ΔΙ.** βαβαιάξ. ὦ κβάτανα, τοῦ σχήματος.
ΠΡΕΣΒΥΣ. ἐπέμψαθ' ἡμᾶς ὡς βασιλέα τὸν μέγαν,
μισθὸν φέροντας δύο δραχμὰς τῆς ἡμέρας
ἐπ' Εὐθυμένους ἄρχοντος·
ΔΙ. οἶμοι τῶν δραχμῶν.
ΠΡ. καὶ δῆτ' ἐτρυχόμεσθα διὰ τῶν Καῦστρίων
πεδίῳ ὁδοιπλανοῦντες ἐσκηνημένοι,
ἐφ' ἄρμαμαξῶν μαλθακῶς κατακείμενοι,
ἀπολλύμενοι.
- ΔΙ.** σφόδρα γὰρ ἐσφζόμην ἐγὼ
72 παρὰ τὴν ἔπαλξιν ἐν φορυτῷ κατακείμενος;
ΠΡ. ξενιζόμενοι δὲ πρὸς βίαν ἐπίνομεν
ἐξ ὑαλίνων ἐκπωμάτων καὶ χρυσίδων
ἄκρατον οἶνον ἡδύν.
- ΔΙ.** ὦ Κραναὰ πόλις,
ἄρ' αἰσθάνει τὸν κατάγελων τῶν πρέσβεων;
ΠΡ. οἱ βάρβαροι γὰρ ἄνδρας ἡγοῦνται μόνους τοὺς
78 πλείστα δυναμένους καταφαγεῖν καὶ πιεῖν.
ΔΙ. ἡμεῖς δὲ λαικαστάς τε καὶ καταπύγονας.
ΠΡ. ἔτει τετάρτῳ δ' ἐς τὰ βασίλει' ἤλθομεν·
ἀλλ' εἰς ἀπόπατον ὥχετο στρατιὰν λαβῶν,
κᾶχεζεν ὀκτῶ μῆνας ἐπὶ χρυσῶν ὀρῶν.
ΔΙ. πόσου δὲ τὸν πρωκτὸν χρόνου ξυνήγαγεν;
ΠΡ. τῇ πανσελήνῳ· κᾶτ' ἀπῆλθεν οἴκαδε.
εἴτ' ἐξένιζε· παρετίθει δ' ἡμῖν ὅλους
ἐκ κριβάνου βοῦς.
- ΔΙ.** καὶ τίς εἶδε πώποτε
βοῦς κριβανίτας; τῶν ἀλαζονευμάτων.
ΠΡ. καὶ ναὶ μὰ Δί' ὄρνιν τριπλάσιον Κλεωνύμου

有关和平的动议。

60

传令官 从大王那儿回来的两位使节到了！

狄开俄波利斯 什么大王呀？我讨厌死了那些使节和他们的孔雀以及他们的江湖骗术。^[18]

传令官 住嘴！

狄开俄波利斯 哦唷！波斯城！^[19] 好漂亮的衣服！

64

使节 正当欧堤墨涅斯执政之年，你们遣派我们到大王那儿去，薪俸每天两块钱。^[20]

狄开俄波利斯 哎呀，可惜那些钱啊！

使节 我们真累啊，睡帐篷，软绵绵地躺在帘篷车里漫游过卡宇特洛斯平原，可闷死人啦！^[21]

狄开俄波利斯 我难道很安乐吗，靠着城墙卧草堆！

72

使节 我们受够了款待，非得硬着头皮，拿起金盅儿、水晶杯儿，喝他们香死人、甜死人的醇酒。

狄开俄波利斯 我们这古城啊，^[22] 你注意到这两个使节在开玩笑没有？

使节 因为那些蛮子认为只有最能吃、最能喝的才算得上英雄好汉。

78

狄开俄波利斯 而我们却认为只有嫖客和色鬼才算得上呢。

使节 直到第四年我们才到达王宫，可是大王已经带着他的大军出宫去了，他出宫到金山里八个月之久。^[23]

狄开俄波利斯 他“出恭”了什么时候才把裤子系好呢？

使节 月圆时节，他回家了。然后他设宴款待，在我们面前摆出一整条一整条的吊炉烤牛。

狄开俄波利斯 有谁看见过吊炉烤牛？你骗人！

使节 凭宙斯起誓，他还在我们面前摆出一只鸟儿，有克勒俄

ΑΧΑΡΝΕΙΣ

- 89 παρέθηκεν ἡμῖν· ὄνομα δ' ἦν αὐτῷ φέναξ.
ΔΙ. ταῦτ' ἄρ' ἐφενάκιζες σύ, δύο δραχμὰς φέρων.
ΠΡ. καὶ νῦν ἄγοντες ἤκομεν Ψευδαρτάβαν,
 τὸν βασιλέως ὀφθαλμόν.
ΔΙ. ἐκκόψειέ γε
 93 κόραξ πατάξας, τόν τε σὸν τοῦ πρέσβεως.
ΚΗΡ. ὁ βασιλέως ὀφθαλμός.
ΔΙ. ὦναξ Ἡράκλεις·
 πρὸς τῶν θεῶν, ἄνθρωπε, ναύφαρκτον βλέπεις;
 ἡ περὶ ἄκραν κάμπτων νεώσοικον σκοπεῖς;
 97 ἄσκωμ' ἔχεις που περὶ τὸν ὀφθαλμόν κάτω;
ΠΡ. ἄγε δὴ σύ, βασιλεὺς ἅττα σ' ἀπέπεμψεν
 φράσον
 λέξοντ' Ἀθηναίοισιν, ὦ Ψευδαρτάβα.
ΨΕΥΔΑΡΤΑΒΑΣ. ἱαρταμὰν ἐξάρξ' ἀναπισσόναι σάτρα.
ΠΡ. ξυνήκαθ' ὃ λέγει;
ΔΙ. μὰ τὸν Ἀπόλλω ἡ γὼ μὲν οὔ.
ΠΡ. πέμψειν βασιλέα φησὶν ὑμῖν χρυσίον.
 104 λέγε δὴ σὺ μείζον καὶ σαφῶς τὸ χρυσίον.
ΨΕΥ. οὐ λῆψι χρῦσο, χαυνόπρωκτ' Ἰαοναῦ.
ΔΙ. οἴμοι κακοδαίμων, ὥς σαφῶς.
ΠΡ. τί δαὶ λέγει;
ΔΙ. ὅ τι; χαυνοπρώκτους τοὺς Ἰάονας λέγει,
 108 εἰ προσδοκῶσι χρυσίον ἐκ τῶν βαρβάρων.
ΠΡ. οὐκ, ἀλλ' ἀχάνας ὅδε γε χρυσοῦ λέγει.
ΔΙ. ποίας ἀχάνας; σὺ μὲν ἀλαζῶν εἶ μέγας.
 ἀλλ' ἄπιθ'· ἐγὼ δὲ βασανῶ τοῦτον μόνος.
 ἄγε δὴ σὺ φράσον ἐμοὶ σαφῶς, πρὸς τουτονί,
 ἵνα μὴ σε βάψω βάμμα Σαρδιανικόν·